

Blockchain: la República a la Xarxa

written by Raons per la República | 5 de maig de 2018

La República de Catalunya farà les primeres passes tenint en contra els “tres poders” (inseparables) del Reino de España. Sens dubte.

La transició a un estat plenament funcional es preveu altament complexa. Tot i que el reconeixement internacional i la plena adhesió ciutadana són els esculls que actualment cal resoldre més ràpidament, es plantegen altres vicissituds més complexes: el sistema tributari i l'administració pública.

Desenganyem-nos. Llevat de miracles i girs argumentals sospitosos de *deus ex machina*, no hi haurà cap traspàs màgic de jurisdiccions. No ens llevarem un matí solellós amb la República plenament efectiva, amb encaixades de mans a la balconada de la Generalitat davant de tots els televisors i el cant d'Els Segadors sonant a totes les places. Aquesta ineludible realitat ens empeny a trobar nous mètodes alternatius per desplegar la República en paral·lel, que haurà de coexistir, almenys temporalment, amb l'administració pública del Reino de España. I no hi ha dubte que haurà de ser preminentment digital. Diguem-li **Blockchain: la República a la Xarxa**.

Abans d'abordar el detall de les possibles solucions, tractem d'entendre en què consisteix exactament l'apassionant tecnologia *blockchain*. En essència, un *blockchain* (o cadena de blocs) és un dietari digital. Anotem coses en una pàgina i passem a la següent. En el seu conjunt, conté un registre de tota una història de forma cronològica, al qual només podem afegir-hi pàgines noves. Un diari tradicional té precisament el desavantatge que pot ser llegit per tercers, sostret, falsificat, destruït, se'n pot alterar el contingut, etc.

Encara que sapiguem que la seva integritat ha estat violada, no podem ni recuperar ni verificar el que contenia abans. Sortosament, la tecnologia *blockchain* compta amb dos peculiars mecanismes que la protegeixen d'aquests inconvenients:

1. Cada "pàgina" conté una empremta infalsificable tant de la pàgina anterior com de la següent. No recull una còpia exacta d'aquestes pàgines, però qui tingui la informació d'una pàgina qualsevol, pot validar la seva autenticitat utilitzant les empremtes de les pàgines anterior i posterior. Canviar una pàgina del passat requereix també modificar les empremtes corresponents a les pàgines anterior i següent. Tasca que és altament costosa, atès que aquestes empremtes al seu torn repercuteixen en les pàgines que hi ha més enllà, i fa necessari modificar totes les pàgines del diari per alterar-ne, eliminar-ne o censurar-ne només una.

2. Consens. En lloc de tenir un sol dietari guardat en una caixa forta com un tresor, tots els usuaris d'aquest *blockchain* tenen una còpia actualitzada. En els seus mòbils, ordinadors, o qualsevol dispositiu connectat a la xarxa. De poc serveix accedir a un dietari amb males intencions i falsificar-lo de cap a cap: les còpies que resideixen a les memòries de milers de dispositius ràpidament identificaran aquest dietari com a invàlid i el rebutjaran. Tota la tasca dedicada pel vàndal haurà estat endebades. Aquestes còpies distribuïdes tampoc necessiten ser íntegres. Ni tan sols cal que continguin la informació pròpiament dita. Només amb la relació d'empremtes és suficient per aconseguir la validació per consens.

Actualment, la utilitat més estesa de la tecnologia *blockchain* és el registre de transferències de monedes virtuals, com el bitcoin. Sense necessitat ni de bancs ni d'intermediaris, coneixent el número de compte de destinació, vostè o qualsevol persona pot fer un ingrés afegint-li una pàgina al *blockchain* on constin els detalls de l'operació. Gràcies a *blockchain*, aquest bitcoin transferit ja no pot ser reutilitzat més que

pel seu nou propietari, tot i que qualsevol podria tenir una còpia exacta d'aquesta moneda. En el fons, una aplicació de *blockchain* actua com un registre de la propietat digital. Anònim, indesxifrabable i distribuït.

La primera aplicació òbvia que té aquesta tecnologia en una República paral·lela és, efectivament, una divisa pròpia. A ningú se li escapa que Catalunya seguirà durant un temps regida pel Banco de España, que al seu torn depèn del Banc Central Europeu i aquest últim és l'únic amb potestat per imprimir moneda. Però els estats membres tenen atribucions pròpies, com la capacitat d'emetre deute (en el cas d'Espanya, facultat recentment retirada a les comunitats autònomes). D'aquesta manera, una moneda digital catalana podria solucionar dos problemes: proveir d'una divisa per al seu lliure ús en entorns públics i privats, així com una obligació de pagament per a inversors internacionals. Les monedes virtuals són famoses pel seu valor fluctuant, i per això s'ha popularitzat la seva inversió en un nou tipus de mercat de divises desregularitzat i de volatilitat extrema. No obstant això, una divisa virtual també pot dissenyar-se per a poder ser emesa només per una entitat que garanteixi el seu canvi enfront de divises tradicionals i d'aquesta manera generar confiança en el seu ús. Ja hi ha algunes iniciatives privades com Diner i Croat, i públic-privades com el Rec de l'Ajuntament de Barcelona i el Fons Europeu de Desenvolupament Regional.

Malgrat tot, com es podran imaginar, els catalans difícilment voldran adoptar la doble imposició, pagant els mateixos impostos a Espanya i a Catalunya, com ara la renda. I molt menys, comprar moneda digital catalana pel simple luxe de tenir-la. Aquí rau el segon mecanisme necessari perquè aquest sistema sigui útil: l'adquisició de moneda digital ha de desgravar a la Hisenda espanyola.

El mètode és molt senzill: l'emissor d'aquesta moneda ha de ser una mena d'ONG. Si en lloc de comprar moneda digital

catalana, fem donatius a canvi d'uns serveis a la comunitat, tenim dret a deduccions molt importants en la nostra declaració de la renda a Espanya, així com en la de societats. Aquest mètode no només és legal, sinó que està protegit amb molta cura per grans empreses que l'utilitzen com a mètode d'"optimització fiscal". El Corte Inglés, per posar un exemple prou conegut, pertany a una fundació amb l'objectiu de pagar uns impostos mínims als beneficis. ¿Creuen que Espanya canviaria una sola coma d'una llei que pogués afectar poderosos magnats? Doncs la República pot aprofitar-se exactament que, si alguna cosa hi ha de sagrat a Espanya, és precisament la protecció de les grans fortunes facilitant l'evasió fiscal.

La transició a aquest sistema és senzilla. De fet, ja existeix l'Agència Tributària Catalana (ATC). Només hauria de prestar aquest nou servei i començar a recaptar a canvi de prestar serveis públics. Diguin-li impostos, diguin-li donatius. Cal apuntar que l'ATC ja actua avui dia com a intermediària per al pagament de tributs estatals. Això posa molt nerviós la Moncloa, però és perfectament legal. L'administració catalana, sotmesa a la legislació espanyola, no pot quedar-se amb aquests impostos. Però el fet que un dia determinat ho faci preocupa, i molt, si augmenta significativament el nombre de ciutadans que utilitzin aquest mètode.

Un cop analitzat el possible mecanisme de finançament tributari de la República, el següent pas és el de l'administració pública. La columna vertebral de qualsevol servei públic és el registre, el cens. Sense això cap administració pot garantir un estat del benestar als ciutadans, ni garantir l'accés al mercat a les empreses. Malgrat això, si demà la República de Catalunya inaugurés el Registre Civil Català al centre de Barcelona, no tinguin cap dubte que seria immediatament envaït per policies i als seus funcionaris no se'ls permetria treballar. Això suposant que no surtin emmanillats amb destinació cap a alguna presó més enllà

el meridià zero.

De nou, *blockchain* pot ser una solució a aquest problema, un *blockchain* a manera de cens de ciutadans o d'empreses, impossible de bloquejar o anul·lar. No existeix en un lloc físic. És més, pot tenir còpies de consens molt lluny de l'abast de les autoritats espanyoles. Tot això, a més a més, de forma completament criptogràfica: si algú aconsegueix robar un *blockchain*, li resultarà impossible desxifrar-ne el contingut, i per tant es manté fora de perill la informació personal o empresarial.

Un DNI electrònic no necessitaria ser validat per una entitat estatal; el *blockchain* s'encarrega de la verificació. Encara que tots els funcionaris fossin cessats, el DNI català seguiria sent vàlid. Una pèrdua podria ser registrada en segons des del sofà, i invalidaria aquest document immediatament a qui tracta d'utilitzar-lo per suplantar la identitat. Crear una empresa només comportaria el pagament d'una taxa: *blockchain* pot fer simultàniament de notari (validant que efectivament l'empresa va quedar constituïda i per qui) i de registre mercantil (constatant que la societat estigui inscrita, legalitzada i activa en una modalitat determinada). Naixements, defuncions, unions i separacions civils, altes i baixes a la Seguretat Social,... tot això pot ser recollit mitjançant un *blockchain* de manera inviolable, indestructible i secreta. Només el DNI de la persona podria desbloquejar les seves dades, totalment o parcialment, perquè ningú pogués identificar-lo i evitar que la seva informació caigui en males mans.

Per descomptat, tal desplegament tecnològic requereix un equip d'experts altament qualificats que dissenyi, prototipi i distribueixi les aplicacions electròniques que ho han de permetre. No se'ns escapa tampoc que hi ha un important salt digital i generacional que pot ser un obstacle i que requerirà un cos funcional específic per ajudar a aquelles persones amb menor competència tecnològica. Una mena de gestors de

l'administració digital que els ajudin a fer tot tipus de gestions. Una entitat que depengui de "donatius solidaris" pot proporcionar aquests serveis a la societat sense cap cost addicional per a l'usuari ...

Aquesta Fundació és la República de demà: una administració digital en mans de tots els ciutadans, descentralitzada, paral·lela i segura, capaç de recaptar i donar serveis a tots els catalans i catalanes, així com a les seves empreses; que podria començar a funcionar demà mateix. I sense canviar ni una sola llei.